

sermone ab eodem nostro interprete sunt translati; A quibus turbabamur, minime repererunt. Quapropter Hebraicæ atque Chaldaicæ veritati, et multis libris Latinis, qui illa non habebant, sed per omnia duabus illis linguis concordabant, credentes, omnia illa superflua prorsus abrasimus, veluti in multi- hujus libri locis apparet, et præcipue in libris Regum, ubi major pars erroris inveniebatur. Nunc vero omnes qui hoc volumen sunt lecturi rogamus, quatenus nullo modo prædictas partes, vel versus superfluos huic operi amplius adjungant. Satis enim lucet in quibus locis erant, quia rasura pergaræni eadem loca non celat. Interdicimus etiam auctoritate Dei et nostræ congregationis, ne quis huic librum, magno labore præparatum, inhoneste tractare, vel ungula sua per scripturam vel marginem ejus aliquid notare præsumat (2).

(2) Infra legitur :

Ex actis capituli generalis ord. Cisterc. anni 1196.

Ad petitionem Domini quondam Lugdunensis archiepiscopi, qua petit emendari lectionem evangelicam de Passione Domini, quæ juxta Matthæum in Ramis Palmarum legitur, injungitur abbati de Firmitate, ut in Cluniacensi et Lugdunensi ecclesia quid inde sentiant, diligenter inquirat, et in sequenti Capitulo studeat nuntiare.

Anno 1200.

Scribatur in textu beati Matthæi evangelistæ ubi deest, *Diviserunt sibi vestimenta mea.*

Hæc censura invenitur in codice Bibliorum apud Cisterciense monasterium, cujus abbas secundus Stephanus prædictum codicem exarari curavit, ut testatur hæc clausula : *Anno 1109 ab incarnatione Domini liber iste finem sumpsit scribendi, gubernante Stephano II abbate cœnobium Cisterciense.*

SERMO BEATISSIMI STEPHANI

IN OBITU PRÆDECESSORIS SUI.

(MANRIQUE, *Annal. Cistere.* ad. an. 1109, c. 1, n. 19.)

Si in amissione tanti boni æquales nos reddidit C tristitia, debilis consolator erit, qui indiget consolatione. Amisistis venerabilem Patrem et rectorem animarum vestrarum; amisi ego non solum Patrem et rectorem, sed socium et commilitonem, et in bellis Dei singularem athletam; quem venerabilis Pater Robertus ab incunabilis religionis, unica domo singulari doctrina; pari pietate nutriverat. Deest nobis, sed non Deo; et si non Deo, nec nobis deerit. Hoc enim peculiare et proprium sanctorum est dum a vita discedunt, relinquere corpus amicis, et amicos in mente deferre. Corpusculum et singulare pignus dilectissimi Patris habemus, et ipse nos omnes pio affectu in mente deduxit. Et si ipse deductus ad Deum, inseparabili amore conjunctus est cum eo; et nos qui in eo sumus, similiter conjunxit. Quid amplius dolendum? Felix sors, felicior eu-

taliter contigit, felicissimi nos ad talem præsentiam evecti: nihil enim jucundius evenisse potest Christi athletis, quam trabea carnis relicta ad eum evolare, pro cujus amore tot perpassi sunt labores. Accepit pugnator bravium, apprehendit cursor præmium, victor assecutus est coronam, possessor nobis postulat palmam. Quid igitur dolemus? Quid lugemus gaudentem? Quid tristamus super plaudentem? Quid mœstis vocibus queruli coram Domino provolvimus, si evectus ad sidera, dolet de hoc (si dolere possunt beati) ille qui assiduo desiderio similem nobis deprecatur finem. Non doleamus super militem securum, doleamus super nos constitutos in prælio, et tristes mœstasque voces in orationes vertamus, deprecantes triumphatorem Patrem, ne rugientem leonem, et sævum adversarium de nobis triumphare patiatur

SANCTI STEPHANI EPISTOLÆ.

I.

Stephani abbatis et Cisterciensium epistola ad Ludovicum regem cognomine Crassum.

(Fastat inter epistolas S. Bernardi numero quadragesima quinta. Vide Opera S. Bernardi, infra.)